

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/16/2022
Identifikačné číslo spisu: 6418201644
Dátum vydania rozhodnutia: 14.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Čanádyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:6418201644.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Čanádyovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Miroslavy Janečkovej v spore žalobcu Rudolf Otto - RUTTOSTAV, s miestom podnikania Pátrovská 4, Banská Štiavnica, IČO: 40 044 653, zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Krchnákom, s miestom podnikania Dolná 13, Banská Štiavnica, proti žalovanej GUTER ENGEL s.r.o., so sídlom Podhorie 74, IČO: 47 955 384, zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Mačajom, s miestom podnikania Dolná 7, Banská Štiavnica, o zaplatenie 1.796,50 eur s príslušenstvom, o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41Cob/27/2020-216 zo dňa 17. marca 2021, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 27Cb/8/2018-167 z 15. novembra 2019 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41Cob/27/2020-216 zo dňa 17. marca 2021 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Žiar nad Hronom na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 27Cb/8/2018-167 z 15. novembra 2019 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.796,50 eur s príslušenstvom a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2 V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie skonštatoval, že medzi žalobcom ako zhotoviteľom a žalovanou ako objednávateľom bola uzatvorená ústna zmluva o dielo, na základe ktorej žalobca vykonával pre žalovanú práce a po ich dokončení dielo riadne dňa 28. júla 2017 odovzdal. Následne vystavil faktúrou č. 10170001 na sumu 1.996,50 eur, z ktorej žalovaná uhradila iba časť vo výške 200,- eur, pričom zvyšok neuhradila s odôvodnením, že podľa ústnej dohody časť vo výške 500,- eur vyplatila p. L., ktorý robil práce na objekte v čase, keď vykonával práce v predmetnom objekte aj žalobca, a zvyšnú časť neuznáva, pretože dielo má vady, resp. práce, ktoré si žalobca vyúčtoval, neboli vôbec realizované. Žalovaná dala vady diela opraviť spoločnosti Solarpromont s. r. o., ktorá si cenu za vykonané práce vyúčtovala faktúrou č. 1781000009 zo 7. decembra 2017.

3 Súd prvej inštancie mal nepochybne preukázané uzavretie písomnej zmluvy o dielo podľa zákona č. 513/1991 Zb. (ďalej iba ako „Obchodný zákonník“) s poukazom § 261 ods. 1, ktorej existenciu žalovaná

nepoprela a naopak potvrdila, že sa dohodli na rozsahu prác, ako je uvedené vo faktúre č. 10170001, ako aj na cene za vykonané práce, ktorá nesmela presiahnuť sumu 2.000,- eur. Žalovaná taktiež nepoprela, že žalobcovi uhradila časť ceny vo výške 200,- eur. Žalovaná v liste z 18. októbra 2017 uviedla, že zaplatila 700,- eur. S poukazom na § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka žalovaná čiastočným plnením uznala aj zvyšok záväzku voči žalobcovi. V čase realizácie tejto čiastočnej úhrady zo správania žalovanej nevyplývalo, že by akokoľvek spochybňovala zvyšok ceny za vykonané dielo. Práce boli ukončené a dielo odovzdané žalovanej dňa 28. júla 2017. Až listom z 18. októbra 2017 začala žalovaná namietat' kvalitu prác, resp. ich realizáciu v inom, než vo faktúre deklarovanom rozsahu. Súd prvej inštancie uviedol, že už len na základe tejto skutočnosti je možné dospieť k záveru, že nárok žalobcu je v celom rozsahu dôvodný.

4 Ďalej súd prvej inštancie skonštatoval, že keďže došlo k uzavretiu ústnej zmluvy o dielo, nebolo možné z vykonaného dokazovania zistiť, ako sa zmluvné strany dohodli ohľadom odovzdania diela. Ustanovenia § 548 ods. 1 a § 554 ods. 1 Obchodného zákonníka majú dispozitívny charakter, avšak vzhľadom na absenciu dohody zmluvných strán je potrebné vychádzať zo znenia citovaných ustanovení. Nárok na zaplatenie ceny za dielo vzniká jeho riadnym ukončením a odovzdaním objednávateľovi. Z výpovede svedkyne nepochybne vyplynulo, že dielo bolo riadne ukončené a zo strany žalobcu došlo k jeho odovzdaniu žalovanej. Je bez právneho významu, či svedkyňa, ktorá bola zamestnancom žalovanej, bol známy rozsah uskutočnených prác, pretože povinnosťou žalovanej ako objednávateľa bolo v súlade s § 562 ods. 1 OBZ, čo najskôr predmet diela prezrieť alebo zariadiť jeho prehliadku odbornou osobou. Splnenie tejto povinnosti však súd prvej inštancie nemal preukázanú a rovnako tak ani povinnosť bez zbytočného odkladu potom, čo boli zistené vady diela, oznámiť ich žalobcovi (§ 562 ods. 2 Obchodného zákonníka). Žalovaná po uskutočnení prác potvrdila spolu so svedkyňou, že po riadnom ukončení a odovzdaní prác predmet diela užívali viac ako dva mesiace, pričom neboli zistené žiadne vady. Z predloženej mailovej komunikácie predovšetkým zo 4. septembra 2017, vyplýva, že konateľka žalovanej informovala žalobcu o tom, že by malo dôjsť k úhrade predmetnej faktúry hneď potom, ako jej uhradia škodu v rámci poisťnej udalosti. Žalovaná sa však nezmenila žalobcovi, že by dielo nebolo riadne ukončené, že by neboli urobené všetky práce, resp. že by sa vyskytli vady.

5 Žalovaná v liste z 18. októbra 2017 po prvý raz uviedla, že časť prác nebola žalobcom vykonaná vôbec, konkrétne išlo o stierkovanie stien a stropu. Podľa žalovanej po viac ako dvoch mesiacoch užívania mala zistiť, že nie sú vôbec urobené stierky, ktoré z hľadiska jednotlivých prác predstavovali najnákladnejšiu položku. Žalovaná nezabudla dodať, že to je ľahko preukázateľné, napriek tomu si dala dňa 8. októbra 2019, t. j. takmer dva roky po uskutočnení prác, vypracovať súkromný znalecký posudok. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poznamenal, že ak bola táto skutočnosť podľa žalovanej ľahko preukázateľná, nie je mu zrejmé, prečo na tak zásadnú chybu neprišla už v deň prevzatia diela. Uviedol, že je nepochybné, že chýbajúce stierky by si musel všimnúť aj akýkoľvek laik, pretože pred stierkovaním bola odstránená stará farba vrátane omietky. Zdôraznil, že žalovaná ani raz nepoprela, že žalobca vykonal práce pod položkou č. 1: odstránenie starej farby a omietky v rozsahu 87 m² a v rovnakom rozsahu vykonal aj dezinfekciu stien, penetráciu pred stierkovaním, stierkovanie stien a stropu, penetráciu pred maľovaním a následný náter klasickou bytovou farbou. Naopak žalovaná sama potvrdila, že odstránenie starej farby a omietky, dezinfekciu, penetrovanie a náter vykonal, čo vyplýva z jej vyjadrenia v liste z 18. októbra 2017. Ďalej uviedla, že steny mali v dôsledku nerealizácie stierok vlhnúť a plesnivieť. Táto skutočnosť nebola potvrdená svedkyňou, ktorá uviedla, že na stenách sa mali vyskytovať žlté škvrny, či opadávať omietka v okolí lúč. Taktiež súdu prvej inštancie nebolo zrejmé, odkiaľ žalovaná dospela k záveru, že steny vlhnú a plesniviejú práve z dôvodu, že nie sú urobené stierky.

6 Ako ďalšiu vadu v liste z 18. októbra 2017 žalovaná uviedla vydúvanie podlahy. Svedkyňa uviedla, že k vydúvaniu podlahy došlo len v okolí umývadla. Ak sa podlaha na tomto mieste začala vydúvať po viac ako 2 mesiacoch jej užívania, nie je vylúčené, že sa mohla vydúvať aj z iných príčin, keďže pri umývadle býva prirodzene jeho používaním väčšia vlhkosť ako v iných častiach miestnosti, kde sa parkety nevydúvali. Žalovaná teda žiadnym spôsobom nepreukázala, že by vydúvanie podláh bola vadou, ktorú spôsobil žalobca. Žalovaná teda v liste označenom ako reklamácia vád namietala iba položky v hodnote 996,- eur (stierkovanie 870,- eur, rozobratie a ošetrovanie parkiet 126,- eur), ostatné vykonané práce

nepoprela, nenamietala ich vykonanie, či nedostatky, napriek tomu zvyšok ceny za tieto práce neuhradila. Dôkazné bremeno o existencii väd diela v čase jeho odovzdania pritom znáša žalovaná ako objednávateľ. Bolo preto povinnosťou žalovanej preukázať, že dielo zo strany žalobcu nebolo riadne (bez väd) ukončené, avšak neuniesla dôkazné bremeno a svoje tvrdenia ohľadom existencie väd diela nepreukázala žiadnym hodnoverným dôkazom. Žalovaná ňou vytýkané vady neuplatnila u žalobcu zákonným spôsobom bez zbytočného odkladu po ich zistení, preto súd považuje jej obranu za účelovú. Súd prvej inštancie v tomto smere poukázal aj na judikatúru iných súdov, podľa ktorej „Pokiaľ nebola hodnoverným spôsobom preukázaná existencia väd diela v čase jeho prevzatia, pre ktoré by bolo možné konštatovať, že dielo nebolo riadne vykonané, a ktoré by súčasne objednávateľa zbavovali povinnosti zaplatiť dohodnutú cenu diela, nárok na cenu diela vznikol vykonaním diela. Na vznik tohto nároku nemá vplyv prípadný výskyt väd diela v záručnej lehote“ (rozsudok Krajského súdu v Trnave z 11. novembra 2008, sp. zn. 21 Odo 150/2008).

7 O účelovosti tvrdení žalovanej svedčí podľa súdu prvej inštancie aj to, že až v ďalšom liste z 8. januára 2018 žalovaná namietala novú vadu, ktorú predtým ani raz nespomenula, a to odvlhčovanie stien, ktoré malo trvať iba dva dni, pričom vyúčtovaných bolo 5 dní. Uvedenú skutočnosť si pritom žalovaná mohla všimnúť aj bez vykonania obhliadky pozorným preštudovaním faktúry. Pozornosti súdu prvej inštancie neušlo ani to, že žalovanej následne neprekážalo vyúčtovanie spoločnosti Solarpromont s. r. o., ktorá mala odstraňovať vady diela po žalobcovi, v ktorom si taktiež účtovala prenájom sušičky na 5 dní v miestnosti, ktorá už raz bola odvlhčená žalovaným. Pokiaľ ide o odstraňovanie väd diela treťou osobou, pričom žalovaná preukázateľne ani nepožiadala žalobcu o ich odstránenie, súd prvej inštancie zdôraznil, že ak si žalovaná sama alebo prostredníctvom inej osoby opravila vady, ktoré žalovanému neoznámila, resp. nepožiadala ho o ich odstránenie, nemôže dôvodne odmietiť zaplatenie ceny diela s tým, že dielo nebolo vykonané riadne. Ustanovenia Obchodného zákonníka neumožňujú, aby objednávateľ bez dohody so zhotoviteľom sám odstránil alebo nechal odstrániť vady diela. Taký postup je možný, len pokiaľ objednávateľ uplatnil právo na zľavu z ceny alebo ak odstúpil od zmluvy, čo v danom prípade taktiež nebolo preukázané.

8 Žalovaná ďalej namietala, že žalovanému uhradila za cenu diela vo výške 700,- eur, a to 200,- eur priamo žalobcovi a 500,- eur E. L., o ktorom tvrdila, že je zamestnancom žalobcu, ktorý pracoval pre žalobcu na jednotlivých prácach v rámci zmluvy o dielo. Žalovaný poprel akýkoľvek zmluvný vzťah medzi ním a E. L. a žalovaná jeho existenciu nepreukázala. Žalovaná taktiež tvrdila, že sa na zaplatení 500,- eur pre žalobcu ich vyplatením E. L. ústne dohodli. V odpore proti platobnému rozkazu žalovaná uviedla, že nemala odkiaľ vedieť, v akom vzťahu sú žalobca a E. L., iba predpokladala, že v nejakom vzťahu s ním bude. Na základe uvedeného nebolo súdu prvej inštancie zrejmé, ako mohla žalovaná len na základe predpokladu o existencii právneho vzťahu vyplatiť časť ceny za dielo vo výške 500,- eur práve E. L.. Zároveň žalovanej nič nebránilo, aby si túto sumu vyžiadala od neho späť z titulu bezdôvodného obohatenia.

9 K žiadosti žalobcu o zabezpečenie všetkých dôkazov ohľadom mailovej komunikácie medzi žalovanou a prenajímateľom a všetkých písomností ohľadom likvidácie poisťnej udalosti, či zistenie osôb, ktoré komunikovali v súvislosti s likvidáciou poisťnej udalosti za účelom ich vypočutia ako svedkov súd prvej inštancie uviedol, že tieto dôkazy nevykonal, pretože priamo nesúviseli s predmetom konania a ich vykonanie by bolo neúčelné, nakoľko by sa nimi preukazovali skutočnosti, ktoré v konaní nie sú sporné. Ak by si žalovaná dala predmetnú faktúru č. 10170001 preplatiť v rámci náhrady škody spôsobenej poisťnou udalosťou, uvedená skutočnosť nepreukazuje, či bolo dielo vykonané žalobcom riadne, ani existenciu väd diela.

10 Ďalej k nevykonaniu dôkazov, ktoré mali vyplývať z výpovede svedka E. L., R. Q. a C. K. a žalovanou oneskorene predložených listín - čestného vyhlásenia E. L. z 11. októbra 2019 a súkromného znaleckého posudku súd prvej inštancie v bode 19 odôvodnenia uviedol, že pokiaľ ide o výsluch svedka E. L. a R. Q., týchto svedkov navrhol vypočuť žalobca, avšak neskôr pri predbežnom prejednaní sporu netrval na ich vypočutí. Označenie dôkazov tak, ako to urobila žalovaná v odpore proti platobnému rozkazu, nepovažoval za správne a v tomto smere poukázal aj na znenie ustanovenia § 197 ods. 2 CSP.

Žalovaná uviedla, že okrem dôkazov navrhnutých žalobcom navrhuje vykonať aj výsluch C. Q. a C. K.. V danom prípade nie je možné hovoriť o kvalifikovanom návrhu na vykonanie dôkazu, pokiaľ len odkazuje na návrhy žalobcu, pretože nie je uvedené, akých konkrétnych svedkov a za akým účelom ich má vypočuť, aké skutočnosti sa majú ich výsluchom preukázať. Na predbežnom prejednaní sporu žalovaná uviedla, že p. K. žiada vypočuť z dôvodu, že bol prítom, ako konateľka žalovanej telefonovala so žalobcom. Takýto dôkaz nepovažoval súd za potrebné vykonať, pretože nebolo zrejmé, pri akom telefonáte bol svedok prítomný a ako tento telefonát súvisel s predmetom konania. Navyše, navrhnutý svedok K. nebol priamym svedkom skutočností, ktoré sa týkajú predmetu konania a jeho výpoveďou by nedošlo k objasneniu skutočností, ktoré boli medzi stranami sporné, a to či došlo k vykonaniu diela, či existovali vady diela a akú časť pohľadávky žalovaná uhradila žalobcovi.

11 Žalovaná taktiež navrhovala, že ak súd nebude mať za dostatočne preukázané, že žalobca reálne nevykonal väčšiu časť prác, navrhuje znalecké dokazovanie za účelom určenia rozsahu prác. Tento dôkaz súd prvej inštancie nepovažoval za účelné vykonať po tom, ako žalovaná vykonala na predmete diela zásahy prostredníctvom spoločnosti Solarpromont s.r.o., ktorá mala odstraňovať vady spôsobené žalobcom. Znaleckým dokazovaním by už nebolo možné spätne preukázať, či žalobca dielo riadne vykonal, t. j. bez väd, keďže s predmetom diela manipulovala tretia osoba a robila také zásahy, v dôsledku ktorých by takýto dôkaz už nemal žiadnu výpovednú hodnotu. Pokiaľ žalovaná tvrdila, že neboli zo strany žalobcu urobené stierky a neurobila ich ani spoločnosť Solarpromont s. r. o., takéto tvrdenie žalovanej nebolo ničím preukázané, a teda nebolo vyvrátené, že by tieto stierky mohla dodatočne odstrániť spoločnosť Solarpromont s. r. o., ktorá robila stavebné práce po žalobcovi.

12 Pokiaľ ide o dodatočne predložený súkromný znalecký posudok a čestné vyhlásenie E. L., tieto boli podľa súdu prvej inštancie predložené žalovanou oneskorene, pričom je zodpovednosťou strán sporu, aby pri podaní žaloby, resp. následných písomných vyjadrení predložili všetky dôkazy prípadne označili dôkazy, ktoré majú preukázať rozhodujúce skutočnosti, ktoré uviedli vo svojich vyjadreniach. Žalovaná neuviedla žiadne objektívne dôvody, ktoré jej bránili v tom, aby si súkromný znalecký posudok dala vypracovať skôr a taktiež neuviedla žiadnu objektívnu prekážku, ktorá bránila vystaveniu čestného prehlásenia a jeho predloženiu súdu skôr. Dôvod, ktorý uvádzala žalovaná, že ich predložila až po predbežnom právnom posúdení len potvrdzuje správnosť záveru súdu, pretože takéto konanie nie je možné označiť inak ako účelové a dôkazy nie je možné predkladať podľa toho, či predbežné právne posúdenie je alebo nie je v prospech strany sporu. Preto súd aplikoval § 153 ods. 2 CSP a na takéto prostriedky procesnej obrany neprihliadol, pretože neboli uplatnené zo strany žalovanej včas. Zároveň súd prvej inštancie podotkol, že žalovaná bola v priebehu celého konania zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom.

13 Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd prvej inštancie nemal preukázané, že by žalovaná uhradila časť ceny za vykonané dielo prostredníctvom E. L., taktiež nepreukázala ani to, že peňažné prostriedky vo výške 500,- eur skutočne vyplatila a na aký účel, preto súd považoval nárok žalobcu v celom rozsahu za dôvodný.

14 Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 41Cob/27/2020-216 zo dňa 17. marca 2021 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) potvrdil a o trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

15 Primárne odvolací súd uviedol, že v priebehu konania pred súdom prvej inštancie nedošlo k takému postupu, ktorý by mal za následok vadu konania, následkom ktorej by došlo k nesprávnemu rozhodnutiu vo veci. Po oboznámení sa s postupom a celým priebehom konania pred súdom prvej inštancie skonštatoval, že nedošlo ani k nesprávnemu procesnému postupu, ktorým by žalovaný ako odvolateľ mal znemožnené uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Uviedol, že žalovanému nebolo odňaté žiadne právo, ani znemožnený výkon žiadneho práva, ktoré má zaručené procesno-právnym predpisom, pretože žalovaný mal umožnené uplatňovať svoje práva a oprávnené záujmy, ako aj uskutočňovať prostriedky procesnej

obransy proti žalovanému nároku. Odvolací súd nezistil dôvod na zopakovanie alebo doplnenie dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie, v danom prípade preto vychádzal zo skutkového zistenia súdu prvej inštancie. Po preskúmaní veci na základe odvolania žalovaného dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil v dostatočnom rozsahu skutkový stav potrebný pre rozhodnutie, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s § 191 ods. 1 CSP a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil podľa § 220 ods. 2 CSP. S dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje a v podrobnostiach na tieto dôvody odkázal.

16 Predmetom posúdenia v odvolacom konaní bola vecná správnosť rozsudku, ktorým súd prvej inštancie vyhovel žalobe žalobcu o zaplatenie ceny diela. Žalobca si svoje právo uplatnil podľa ústne uzatvorenej zmluvy o dielo, na základe ktorej cena dohodnutého diela nemala presiahnuť 2.000,- eur, pričom v konaní uzatvorenie ústnej zmluvy o dielo, ako aj dohodnutej ceny diela nebolo sporné. Ďalej v konaní nebolo sporné, že žalovaný prevzal predmet diela prostredníctvom poverenej osoby, pričom pri prevzatí diela neboli vytknuté žiadne vady. Záväzok vyplývajúci zo zmluvy o dielo, t. j. vykonanie diela a zhotovenie predmetu diela, je splnený ukončením a odovzdaním diela. Odovzdanie diela je dvojstranným synalagmatickým vzťahom, v rámci ktorého povinnosti zhotoviteľa zodpovedá povinnosť objednávateľa riadne vyhotovený predmet diela prevziať. Zhotoviteľ je povinný objednávateľa na prevzatie diela vyzvať. Zmluvné strany mali zmluvu o dielo uzatvorenú ústne, teda ako súd prvej inštancie správne uviedol, nebolo preukázané, že zmluvné strany sa dohodli na odovzdaní diela inak, ako ustanovuje Obchodný zákonník. Nakoľko však v spore nebolo medzi stranami sporné, že dielo bolo zo strany žalovaného, aj keď splnomocnenou zástupkyňou bez závad prevzaté, odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že k odovzdaniu diela došlo. Nakoľko žalobca v súlade s § 536 ods. 1 Obchodného zákonníka dielo vykonal a žalovanému ho odovzdal, vznikla žalovanému v zmysle tohto zákonného ustanovenia povinnosť zaplatiť cenu za jeho vykonanie.

17 Odvolací súd zároveň uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s právnym názorom vysloveným súdom prvej inštancie, že čiastočným plnením žalovaného došlo v súlade s § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka k uznaniu zvyšku dlhu a zároveň sa stotožňuje s názorom, že zo strany žalovaného došlo k riadnemu užívaniu prevzatého diela po dobu dvoch mesiacov a až následne došlo k vytýkaniu väd, ktoré mohli byť zrejme už pri prevzatí diela.

18 Podstatnou odvolacou námietkou žalovaného bola skutočnosť, že postupom súdu prvej inštancie došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces, keď súd prvej inštancie nepripustil v konaní vykonanie dôkazov, a to súkromného znaleckého posudku č. 112/2019, ako aj čestného prehlásenia z 11. októbra 2019. Povinnosť riadneho vedenia sporu je všeobecne vyjadrená v článku 8 CSP tak, že strany sporu sú povinné vykonať prostriedky procesného úkonu a prostriedky procesnej obrany v súlade s princípom hospodárnosti. Procesné úkony nesmú viesť k prietahom v konaní (čl. 5 CSP). Účelom a zmyslom koncentrácie konanie je prispieť k rýchlosti konania, zabrániť zdržiavaniu konania a motivačne pôsobiť na strany sporu, aby procesné úkony vykonávali včas. Zásada koncentrácie konania sa uplatňuje v dvoch podobách, a to ako koncentrácia vhodná (§ 153 CSP - sudcovská koncentrácia konania) a koncentrácia nutná (§ 154 CSP - zákonná koncentrácia konania). Zásada koncentrácie konania sa uplatňuje výlučne v sporovom konaní. Účelom sudcovskej koncentrácie konania je zabrániť tomu, aby strany zdržiavali spor neskoro vykonávanými procesnými úkonmi. Nie je napr. žiadateľné, aby strana sporu predkladala skutkové tvrdenia alebo dôkazné návrhy až na pojednávaní, čo by mohlo znamenať zmarenie účelu už nariadeného pojednávania a požiadavku na vytýčenie ďalšieho pojednávania. Včasnosť predloženia prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany vyhodnotí v okolnostiach konkrétneho prípadu súd a je ponechané na jeho úvahe, či prípadné omeškanie procesného úkonu ospravedlní, alebo či prijme procesnú sankciu, ktorá spočíva v tom, že súd na procesný úkon neprihliadne a tým mu neprizná procesné účinky. Strana sporu má povinnosť predložiť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Ide o špecifikáciu všeobecnej procesnej povinnosti riadneho vedenia sporu. V prípade porušenia povinnosti predložiť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas, môže nastúpiť sankcia predpokladaná v § 153 ods. 2 a 3 CSP, prípadne však aj iné právne následky. Procesný úkon nie je vykonaný včas, ak ho strana sporu mohla vykonať skôr (objektívne hľadisko), ak by konala starostlivo (subjektívne hľadisko). Toto pravidlo je lex generalis. Neaplikuje sa, ak osobitná právna úprava poskytuje strane sporu lehotu na vykonanie určitého procesného úkonu. Lex specialis k § 153 ods. 1 druhá veta CSP je označením v zmysle ustanovenia § 167 CSP. Prostriedky procesnej obrany, ktoré sú obsahom vyjadrenia žalovaného

k žalobe sú predložené včas, ak sú predložené v lehotách podľa § 167 CSP. Ak neexistujú osobitné dôvody, v zásade platí, že predloženie skutkových tvrdení alebo dôkazných návrhov až na pojednávaní nie je včasné. Ustanovenie § 153 ods. 2 a 3 CSP zakotvuje sankciu za to, že strana sporu nespĺnila povinnosť uloženú v § 153 ods. 1 CSP. Ak súd dospieje k záveru, že strana sporu neuplatnila prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas, má možnosť buď konanie strany ospravedlniť a na jej procesný úkon prihliadnuť alebo vyvodiť sankčné dôsledky, teda na omeškaný procesný úkon neprihliadnuť. V odôvodnení rozsudku vo veci samej súd vysvetlí, že na procesný úkon strany neprihliadol a z akých dôvodov.

19 Odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný produkoval listinné dôkazy až deň pred pojednávaním, ktoré sa uskutočnilo dňa 17. októbra 2019, pričom žaloba bola na súd doručená už dňa 9. marca 2018. Žalovaný v podanom odpore proti vydanému platobnému rozkazu navrhol vykonať výsluch ďalších svedkov okrem navrhnutých žalobcami, a uviedol, že ak z týchto výpovedí nebude mať súd za dostatočne preukázané, že žalobca reálne nevykonal väčšiu časť fakturovaných prác, navrhuje vykonať znalecké dokazovanie ohľadom rozsahu prác, ktoré žalobca vykonal. Zároveň žalovaný nereagoval na vyjadrenie žalobcu k podanému odporu proti platobnému rozkazu a žiadne návrhy na doplnenie dokazovania nevzniesol, ani žiadne listinné dôkazy súdu nepredložil. Odvolací súd mal za to, že vykonaním dokazovania oneskorene predloženými listinnými dôkazmi na pojednávaní by došlo by k situácii uvedenej v § 153 ods. 2 CSP, čo by vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania a vykonanie ďalších úkonov súdu. Žalovaným uvedené dôvody, že čakal na vyslovenie právneho názoru zo strany súdu prvej inštancie na predbežnom prejednaní sporu nie sú dôvodmi, pre ktoré nemohol predložiť prostriedky procesnej obrany skôr. Ako už bolo uvedené vyššie, predloženie skutkových tvrdení alebo iných dôkazných návrhov až na pojednávaní, resp. deň pred pojednávaním, nie je včasné. Žalovaný napriek poučeniu o možnosti neprihliadnutia na neskoré uplatnenie prostriedkov procesnej obrany tieto nepredložil včas, preto odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol správne, keď na neskoré uplatnené prostriedky procesnej obrany neprihliadol.

20 Odvolací súd tiež súhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že žalovaná neuviedla v odpore proti vydanému platobnému rozkazu ku svedkom navrhnutých žalobcom, na vypočutí ktorých žalobca v konaní ďalej netrval, k akým skutočnostiam majú byť v konaní vypočutí. Odvolací súd zároveň poukázal na to, že súd prvej inštancie sa v rozsudku dostatočným spôsobom vysporiadal so všetkými žalovaným namietanými skutočnosťami, pričom odvolací súd sa s názorom súdu prvej inštancie v celom rozsahu stotožnil (bod 45. odôvodnenia). Zároveň doplnil, že žalovaná v rámci komunikácie so žalobcom nespochybňovala nárok žalobcu na zaplatenie ceny, len úhradu viazala na preplatenie vystavenej faktúry zo strany poisťovne, resp. nájomcu. Tvrdenia žalovanej v konaní sa preto javia účelovými, keďže sama v konaní priznala, že žalobcom vystavená faktúra jej bola preplatená, pričom vady diela začala uplatňovať a následne rozširovať až po uplynutí dvoch mesiacov od riadneho odovzdania diela.

21 Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

22 Dovolateľka namietala, že súd prvej inštancie svojím postupom znemožnil žalovanej, aby uskutočnila jej patriace procesné práva, a to vykonanie dôkazov, znaleckého dokazovania a vykonanie výsluchu navrhovaných svedkov. Následne odvolací súd nesprávne posúdil otázku neskoršej procesnej obrany žalovanej, nakoľko žalovaná navrhovala znalecké dokazovanie už pri prvom úkone, ktorý urobila v predmetnom konaní, a to v podanom odpore. Vzhľadom na navrhované výsluchy viacerých svedkov navrhovala v súlade so zásadou rýchlosti a hospodárnosti konania vykonať znalecké dokazovanie až po výsluchu kľúčových svedkov v prípade, že skutkový stav nebude dostatočne zistený. Na predbežnom prejednaní sporu dňa 3. októbra 2019 súd prvej inštancie odmietol vykonať nielen výsluch viacerých svedkov, ktorých navrhla vykonať aj žalovaná, ale bez odbornej znalosti skutkového stavu odmietol vykonať aj znalecké dokazovanie v odbore stavebníctvo pre jeho neúčelnosť. Uvedené prostriedky procesnej obrany navrhla žalovaná včas v rámci prvého úkonu v konaní (odpor proti platobnému rozkazu) a následne hneď na prvom úkone na samotnom súde, t. j. na prvom predbežnom prejednaní sporu. Odvolací súd nikde v rozsudku neuviedol dôvod, pre ktorý mal za preukázané, že prostriedky procesnej obrany neboli zo strany žalovanej uskutočnené včas a žiadnym spôsobom sa nevysporiadal s tým, ako môže byť akceptovateľná sudcovská koncentrácia konania, keď súd prvej inštancie odmietne po prvom predbežnom prejednaní sporu vykonať dôkazy navrhnuté žalovanou hneď v odpore a následne neuzná súkromný znalecký posudok predložený pred prvým pojednávaním vo veci samej, ani čestné

vyhlásenie svedka. Súd prvej inštancie odmietol vykonať dôkazy, ktoré mohli mať vplyv na zistenie skutkového stavu.

23 Ďalej dovolateľka uviedla, že po odmietnutí znaleckého dokazovania si dala sama vyhotoviť znalecký posudok, ktorý v rámci možnosti včas predložila súdu s tým, že od predbežného prejednávania sporu do nariadeného pojednávania bolo iba 14 dní na objednanie a vyhotovenie tohto znaleckého posudku. Nevykonanie dôkazu - čestného vyhlásenia E. L. z dôvodu sudcovskej koncentrácie konania dovolateľka taktiež považuje za nezákonné, nakoľko tento svedka navrhovala aj žalovaná a až po tom, ako sa súd prvej inštancie rozhodol nevykonať tento dôkaz, zadovážila predmetné čestné vyhlásenie. Odvolávanie sa konajúcich súdov na § 197 ods. 2 CSP nie je podľa názoru dovolateľky odôvodnené vzhľadom na skutočnosť, že toto ustanovenie sa má aplikovať až v prípade, že nie je možné, aby strana sporu zabezpečila prítomnosť svedka a zároveň o zabezpečenie svedka požiada, čo sa v danom prípade nestalo. Žalovaná nemala problém zabezpečiť svedkov, a teda nemala dôvod uvádzať skutočnosti podľa § 197 ods. 2 CSP k jednotlivým svedkom. Keďže na predbežnom prejednaní sporu sa výsluch svedkov nevykonáva, mohla tak žalovaná urobiť iba na prvom pojednávaní, čo jej však zo strany súdu prvej inštancie bolo znemožnené. Vyžadovať opätovné presné označenie všetkých navrhovaných svedkov, ktorých už navrhla vypočúť druhá strana, považuje dovolateľka za prílišný formalizmus, ktorý je v rozpore s princípom práva na spravodlivý proces.

24 Na záver dovolateľka uviedla, že odvolací súd sa vôbec nevysporiadal s argumentami žalovanej a nezdôvodnil, z akého dôvodu boli prostriedky procesnej obrany zo strany žalovanej použité neskoro a prečo súd prvej inštancie aplikoval ustanovenie § 197 ods. 2 CSP, hoci žalovaná o predvolanie svedka súd nežiadala.

25 Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť ako nedôvodné. Uviedol, že žalovaný zamieňa dôkazy, konkrétne navrhované znalecké dokazovanie uvedené v odpore žalovanej a súkromný znalecký posudok predložený na pojednávaní vo veci samej, pričom nejde o dva totožné dôkazy. Žalovanej nič nebránilo predložiť súkromný znalecký posudok pri odpore, resp. skôr ako na pojednávaní vo veci samej. Žalobca opakovane uviedol, že námietka žalovanej sa týka len odmietnutia vykonania dôkazu - súkromného znaleckého posudku, a nie v odpore navrhovaného znaleckého dokazovania. Naviac poukázal na skutočnosť, že žalovanou navrhované znalecké dokazovanie bolo v odpore podmienené neskorším právnym názorom súdu, čiže žalovaná v odpore fakticky znalecké dokazovanie ani nenavrhovala. Čo sa týka údajného návrhu výsluchu svedka E. L. a jeho čestného vyhlásenia, taktiež je zřejmé, že nejde o dva totožné dôkazy, pričom predmetné čestné vyhlásenie bolo predložené až na pojednávaní vo veci samej a návrh na vykonanie výsluchu tohto svedka žalovaná, tak ako tvrdila v dovolaní, ani neuviedla. Z uvedeného je zřejmé, že žalovaná nepredložila súkromný znalecký posudok, ani čestné vyhlásenie už pri odpore, ako tvrdí v dovolaní, ale až na pojednávaní vo veci samej.

26 Súčasne žalobca poukázal na dostatočné odôvodnenie postupu súdu prvej inštancie uvedené v bode 21 odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorého podstatnou časťou je to, že neexistovali žiadne objektívne dôvody, ktoré by žalovanej bránili predložiť uvedené dôkazy. Dôvody následne uvádzané žalovanou v dovolaní nie sú podľa žalobcu objektívne a jasne dokumentujú účelový postup žalovanej, ktorá produkuje dôkazy podľa vývoja sporu a dôkaznej situácie pred súdom, čo je v zrejmom rozpore s rýchlosťou a hospodárnosťou konania a zároveň dôvodom na posúdenie dôkazov ako nepredložených včas v zmysle ustanovenia § 153 ods. 1 CSP. Žalovaná predložila sporné dôkazy len na pojednávaní dňa 17. októbra 2019 a ich akceptácia súdom by vyžadovala nariadenie ďalšieho pojednávania, čo je dôvod, pre ktorý súd na tieto dôkazy podľa § 153 ods. 2 CSP nemusí prihliadnuť.

27 Zároveň žalobca uviedol, že súd prvej inštancie rozhodol v prospech žalovaného aj na základe ďalších dvoch autonómnych právnych zdôvodnení, ktoré žalovaný v dovolaní vôbec nenamietal. Ide o uznanie záväzku žalovanej čiastočným plnením žalobcovi vo výške 200,- eur (bod 28 odôvodnenia). V súvislosti s touto skutočnosťou žalobca uviedol, že uznanie zvyšku záväzku vyplýva aj z následného správania žalovanej, keď predložila faktúru žalobcu na preplatenie svojmu prenajímateľovi a následne poisťovni, čo vyplýva z mailovej komunikácie medzi stranami sporu priloženej k žalobe. Po splatnosti ceny diela - nezaplatennej časti vo výške 1.796,50 eur žalobca kontaktoval konateľku žalovanej, ktorá mu v maili oznámila, že uvedenú sumu jej ešte nezaplatil prenajímateľ z poisťky a zároveň žalobcovi preposlala mailovú komunikáciu s prenajímateľom a poisťovňou ohľadne predmetnej škodovej udalosti. Z uvedeného konania žalovanej je zřejmé, že žalovaná si bola aj v čase čiastočného plnenia záväzku vedomá celého svojho záväzku voči žalobcovi a tento záväzok nenamietala. Druhé autonómne právne

zdôvodnenie spočíva podľa žalobcu v neskorom uplatnení údajných väd diela žalovanou u žalobcu podľa § 562 ods. 1, ods. 2 písm. a) Obchodného zákonníka. Súd prvej inštancie túto skutočnosť podrobne zdôvodnil v bodoch 29, 30 a 31 odôvodnenia, pričom zo skutočností tam uvedených je úplne zrejmé, že žalovaná si všimla údajné vady aj sama ako laik a nebol na to potrebný znalecký posudok dodatočne doložený súdu, z čoho vyplýva, že žalovaná mala túto vadu oznámiť žalobcovi bez zbytočného odkladu po čo najskoršom prezretí diela. Prvé oznámenie o údajných vadách diela žalovaná uviedla až v liste zo dňa 18. októbra 2017 adresovanom žalobcovi. Za uvedených okolností nie sú 3 mesiace od odovzdania diela akceptovateľnou lehotou, ktorá spĺňa podmienky ustanovenia § 562 ods. 1, ods. 2 písm. a) Obchodného zákonníka a z tohto dôvodu žalovanej nie je možné priznať právo z prípadných väd diela.

28 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade so zákonom (429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, bolo podané dôvodne, a preto je rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie potrebné zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie.

29 Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

30 Podľa § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

31 Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je teda nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1) nesprávny procesný postup súdu, 2) tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3) intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

32 Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

33 Jednou z garancií obsiahnutých v pojme práva na spravodlivý proces je aj celkom nepochybne právo účastníka na riadne odôvodnenie rozhodnutia, nielen na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky odvolateľa zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom. K naplneniu tohto dovolacieho dôvodu preto nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou či svojvoľnosťou. Striktné oddelovanie procesného postupu súdu a rozhodnutia, ktorý je jeho sumárom a výsledkom, nie je ústavne udržateľným konceptom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 419/2021 z 30. septembra 2021). K tomu pozri tiež rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 120/2020.

34 Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že žalovaný žiadal vykonať dôkazy výsluch svedkov (aj svedka E. L.) a nariadenie znaleckého dokazovania ohľadom zistenia rozsahu stavebných prác vykonaných žalobcom ako zhotoviteľom stavby v odpore, ktorý podal proti vydanému platobnému rozkazu. Spôsob navrhnutia dôkazu výsluchom svedkov - aj E. L. v podanom odpore považoval súd prvej inštancie (bod 19 rozsudku), ako aj odvolací súd (bod 45 rozsudku) za rozporný s ustanovením § 197 ods. 2 CSP a preto tento dôkaz súd prvej inštancie nevykonal.

35 Podľa čl. 3 CSP, každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej

republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.(1) Výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovoľávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa odseku 1.(2)

36 Podľa čl. 6 ods. 1 CSP, strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možnosti uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu.

37 Podľa čl. 8 CSP, strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

38 Podľa čl. 11 CSP, úkony strán sporu sa posudzujú s prihliadnutím na ich obsah.(1) Pri posudzovaní obsahu úkonov strán sporu sa predpokladá, že každá fyzická osoba konajúca ako strana sporu alebo za stranu sporu má rozumové schopnosti na úrovni priemerne spôsobilej osoby schopnej vnímať a posúdiť v styku so súdom zmysel a účel konania, ako i jazykové vyjadrenie právnych noriem obsiahnutých v tomto zákone.(2) Kto sa v styku so súdom alebo verejne prihlási k určitej profesijnej odbornosti, považuje sa za schopného konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto odbornosťou.(3) Súd pri rozhodovaní berie do úvahy len skutočnosti, ktoré vyšli najavo v tomto konaní, ak nejde o skutočnosti všeobecne známe alebo o skutočnosti ustanovené zákonom.(4)

39 Podľa čl. 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprímeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

40 Súd je povinný vychádzať z obsahu každého podania, a teda je irelevantné, ako napríklad strana svoj úkon nazve, súd sa musí oboznámiť predovšetkým s obsahom podania a podľa toho posúdiť.

41 Orgánom verejnej moci a predovšetkým všeobecným súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávnych princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomínať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu (sp. zn. I. ÚS 155/2017).

42 Podanie žalovaného - odpor je potrebné vyhodnocovať podľa obsahu. Z obsahu odporu je jednoznačne preukázané, že žalovaný považoval E. L. za osobu, ktorá bola účastná pri realizácii posudzovaných stavebných prác zo strany žalobcu, čo potvrdzuje samotný obsah podanej žaloby. Žalovaný v obsahu odporu meno E. L. uviedol, neuviedol ho však konkrétne v návrhu na vykonanie dôkazov, ale trval na výsluchu svedkov označených žalobcom v žalobe, ktorých žalobca žiadal vypočuť ako svedkov, vrátane svedka E. L..

43 Výklad súdu prvej inštancie k postupu podľa § 197 ods. 2 CSP (najmä bod 19 rozsudku súdu prvej inštancie) je prísne formalistický. Žalovaný v obsahu odporu v spojení s obsahom žaloby, podľa dovolacieho súdu naplnil ustanovenie § 197 CSP. Obsah podaného odporu preukazuje, ktoré osoby žiadal žalovaný vypočuť ako svedkov, tieto osoby sú okrem E. L. identifikované menom, priezviskom a adresou. Z obsahu odporu nevyplýva, že by tak žalobca, ako aj žalovaný, mal na pojednávaní zabezpečiť účasť svedka E. L.. Súd prvej inštancie bol povinný posudzovať podanie žalovaného podľa jeho obsahu, pristúpil však k opačnému formalistickému prístupu, ktorý nemôže požívať právnu ochranu. Obsah odporu preukazuje, že žalovaný žiadal o výsluch E. L., výsluch tohto svedka bol súčasťou procesnej obrany žalovaného v odpore, tento svedok v obsahu podanej žaloby bol riadne identifikovaný.

44 Dovolací súd konštatuje, že nevykonaním dôkazu výsluchom svedka E. L. zo strany súdu prvej inštancie, ktorého postup akceptoval aj odvolací súd, sa porušilo právo žalovaného na spravodlivý proces v rozpore s právom žalovaného v článku 8 CSP a článku 6 ods. 1 CSP. Žalovaný v podanom odpore navrhol vykonať znalecké dokazovanie na zistenie rozsahu stavebných prác vykonaných žalobcom, avšak až v prípade, ak z výpovedí svedkov nebude riadne zistený skutkový stav veci, ohľadne rozsahu skutočne vykonaných prác žalobcom, ktoré žalobca ako zhotoviteľ diela fakturoval žalovanému.

45 Podľa § 215 ods. 1 CSP, súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu.

46 Podľa čl. 8 CSP, strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podporiť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

47 Navrhnutý postup žalovaného v odpore je logický v súlade s ustanovením § 215 CSP v spojení s článkom 8 CSP, keď nie je možné pri sporovej žalobe vylúčiť, že svedeckými výpoveďami sa potvrdí, aj čiastočne potvrdí alebo vyvráti, aj čiastočne vyvráti rozsah fakturovaných stavebných prác zhotoviteľa - žalobcu a sa riadne zistí skutkový stav veci, keď následne nebude potrebné pristúpiť k nariadeniu znaleckého dokazovania na zistenie rozsahu dodaných stavebných prác. Tento postup je v súlade so zásadami hospodárnosti súdneho konania, ako aj rýchlosti súdneho konania podľa článku 17 CSP, keď je všeobecne známou skutočnosťou, že náklady svedočného, v prevažnej miere sporov, neprevyšujú náklady znaleckého dokazovania, častokrát aj opakovaného znaleckého dokazovania, ako i časový úsek vykonávania týchto dôkazov (výsluchy svedkov) svedčí v prospech vykonávania týchto dôkazov, čo je aj v súlade s článkom 17 CSP.

48 Pokiaľ by žalovaný predložil súkromný znalecký posudok spolu s podaným odporom, resp. na predbežnom prejednaní sporu, na ktorom sa dozvedel, že výsluch svedka E. L. súd prvej inštancie nevykoná, teda tento dôkaz (súkromný znalecký posudok) bol by predložený skôr, než by došlo k vykonaniu dôkazov (listinných dôkazov, výsluchov svedkov navrhnutých oboma sporovými stranami) a než by bol zistený skutkový stav veci, pri antagonizme strán sporu by predloženie tohto dôkazu a jeho obsah s najväčšou pravdepodobnosťou bolo protistranou spochybnené, vrátane osoby znalca pre jeho vzťah k objednávateľovi posudku, preto požiadavka súdu prvej inštancie akceptovaná odvolacím súdom, že žalovaný mal súkromný znalecký posudok predložiť skôr, v kontexte uvádzaných skutočností, javí znaky neúčelnosti a nehospodárnosti súdneho konania. Preto bol logický postup označený žalovaným v odpore, ktorý navrhoval nariadenie znaleckého dokazovania až po vykonaní a vyhodnotení svedeckých výpovedí navrhnutých svedkov sporových strán. Takýto postup zodpovedal princípu hospodárnosti, rýchlosti súdneho konania.

49 Ak všeobecný súd nevykoná dôkaz navrhovaný stranou konania, hoci tento má preukazovať takú, medzi stranami konania spornú skutkovú okolnosť, ktorá je pre meritórne posúdenie žalobného nároku významná, či dokonca rozhodujúca, znemožní tým strane konania uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dôjde k porušeniu práva na spravodlivý proces (sp. zn. II. ÚS 168/2019). Výsluch E. L. bol podstatný pre riadne zistenie skutkového stavu, preto postup súdu prvej inštancie odôvodnený v bode 19 rozsudku je treba hodnotiť ako nesprávny.

50 Dovolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie pochybil, keď nevykonal výsluch svedka E. L., na to následne nadviazovalo pochybenie súdu prvej inštancie spočívajúce v nevykonaní listinných dôkazov predložených žalovaným (čestné vyhlásenie E. L. a súkromný znalecký posudok), ktoré boli zo strany žalovaného predložené ihneď potom, čo súd prvej inštancie nepristúpil k vykonaniu v odpore žalovaného navrhovaných dôkazov, čo v uvedenom kontexte len znásobuje neoprávnený zásah súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu, do práv žalovaného ako strany sporu.

51 Čo sa týka dovolacej námietky, že dôvody odvolacieho súdu nezodpovedajú právu strany sporu na riadne zdôvodnenie súdneho rozhodnutia, dovolací súd konštatuje, že dôvody rozsudku odvolacieho súdu sú stručné, keď v bode 45 rozsudku odvolací súd konštatuje, že sa stotožnil s právnym posúdením veci súdu prvej inštancie vo veci aplikovania § 197 ods. 2 CSP a nevykonania výsluchu svedkov navrhovaných žalovaným a v druhej vete tohto bodu konštatuje, že súd prvej inštancie sa vysporiadal so všetkými žalovaným namietanými skutočnosťami a odvolací súd sa v celom rozsahu s názorom súdu prvej inštancie stotožňuje. Najmä druhá veta bodu 45 rozsudku odvolacieho súdu deklaruje, že odvolací súd sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie stotožnil nielen vo veci aplikácie § 197 ods. 2 CSP (bod 19 rozsudku súdu prvej inštancie), ale aj so všetkými ostatnými argumentami vyjadrenými v rozsudku súdu prvej inštancie. Možnosť odkázať v plnom rozsahu na zdôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie zo strany dovolacieho súdu je súladné s § 387 ods. 2 CSP, preto sa dovolací súd sa nestotožnil s názorom dovolateľa, že rozsudok odvolacieho súdu nie je dostatočne zdôvodnený.

52 Dovolací súd uzatvára, že odvolací súd ako i súd prvej inštancie aplikovali procesný postup odmietajúci vykonať žalovaným navrhnuté dôkazy, napriek tomu, že procesné podmienky na odmietnutie procesnej obrany žalovaného z dôvodu jej oneskorenia dané neboli.

53 So zreteľom na uvedené možno konštatovať, že postupom súdov nižších inštancií došlo k vade v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, ktorá zakladá porušenie práva žalovaného na spravodlivý súdny

proces. Dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie podľa § 449 ods. 1 a 2 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie podľa § 450 CSP na ďalšie konanie, v ktorom sa vysporiada s vytýkanými vadami, opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní v súlade s § 220 ods. 2 CSP.

54 V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 CSP).

55 V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

56 Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.